

ÖĞRENME STİLLERİ

Dr. Rita Dunn ve Dr. Kenneth Dunn tarafından geliştirilen Dunn&Dunn öğrenme modeline göre görsel, işitsel-duyusal, ve dokunsal (kinestetik) olmak üzere 3 farklı öğrenme stili bulunmaktadır. Bu öğrenme modeline göre sadece öğrenenin değil öğretmenin de öğretme modelleri birbirinden farklıdır. Başarılı bir eğitim ortamı için öğrenenin öğrenme stilleri kadar öğretmenin de öğretme stiline uyumlu olması gerekir. Bu koşulların sağlanabilmesi için öğreticilerin her öğrenme stiline hitap edecek çeşitlilikte öğretimi düzenlemesi gerekmektedir.

Öğretmen ve öğrencinin öğrenme stillerinin birbiriyle uyumu kadar öğrenme ortamının da öğrenme stilleriyle uyumlu olması gerekir. Öğrenme stiline göre ihtiyaç duyulan araç-gereçler öğrenme ortamında bulundurulmalıdır. Eğitimin süresi, molalar ve hatta ödevler de yine öğrenme stillerine göre düzenlenmelidir.

Pek çok insan için tek bir öğrenme stili daha baskındır. Ancak öğrenirken 3 öğrenme stiline farklı ağırlıklarda faydalanılarak öğrenilir. Bir öğrencinin etkili ve verimli ders çalışma stilini belirleyip uygulayabilmesi için; öncelikle kendi öğrenme stilini iyi tanıması gerekir.

Dunn&Dunn öğrenme modeline göre 3 öğrenme stilini inceleyelim;

1. Görsel Öğrenme Stili

Görsel öğrenme stilinde öğrenmenin en etkili yolu görerek, gözlem yaparak ve okuyarak öğrenmedir. Görsel öğrenme stiline baskın olduğu kişiler görsel hafızası daha güçlü olan kişilerdir.

Öğrendiklerini hatırlarken görsel kareler şeklinde anımsarlar.

Öğrenmenin daha etkili hale gelmesi için görsel öğrenme stiline uygun eğitim sunumları, videolar, resimler, tablolar, zihin haritaları gibi görselliğin baskın olduğu eğitim materyalleri kullanılmalıdır.

Görsel öğrenme stiline sahip bireyler kişisel yaşamlarında düzene önem veren, planlı, programlı olmaktan hoşlanan kişilerdir. Bu kişisel çalışma alanlarının derli toplu olmasını isterler. Çalışma alanları temiz, havadar, aydınlık ve düzenlidir. Dikkatlerinin dağılmaması için çalışma konuları dışında araç-gereç, ders notu,

kitap vb. bulunmasından hoşlanmazlar. Masaları gibi okul çantalarının da toplu olmasını, çantalarında aradıkları bir şeyi hızlıca bulabilmeyi isterler. Kitaplıkları, masaları, çantaları için düzenleyici aparatlar kullanarak eşyalarını kendi içlerinde ayrıştırırlar. Defter ve kitapları temiz, zarar görmemiştir ve yazıları bilgisayarda yazılmışçasına düzenlidir. Düzen kadar kuralları da severler. Planlı ders çalışır, işlerini kolay kolay ertelemezler. Bu öğrenciler aynı zamanda dil bilgisi kurallarına karşı da hassastır ve yazım dillerine ve konuşma şekillerine önem verirler.

Görsel Öğrenme Stilinde Verimli Ders Çalışma Nasıl Olmalı?

- İçerik görsel olarak zengin olmalı: akılda kalıcı resim, tablo, semboller, şemalar yer almalı. Yazı okunaklı ve belirgin olmalı, mümkünse içerik slaytlar halinde düzenlenmeli.

- Renklerle belirginleştirilmeli: tıpkı düzenli bir masada organize olmuş eşyalar gibi, okunan bir metnin içerisindeki yazılarda düzenlenebilir olmalı. Bu nedenle renkli kalemle okudukları bölümlerin altını çizebilir, her renge temsil edilecek bir özellik atayabilirler.

- Renkli post-it kağıtlar üzerine alınacak notlar, yapılacak hatırlatıcı çizimlerle konular belirginleştirilebilir.

- Not alarak çalışmalıdırlar: Görsel olmadan sadece dinleyerek öğrenmeleri zordur, sadece dinlediklerinde dikkatleri kolayca dağılır. Bu nedenle dinlerken not tutmaları öğrenmelerini kolaylaştıracaktır.

- Söylenenleri not alamadıklarında huzursuz olabilirler ve kolay unutulur. Yazarken söylenenlere yetişemezlerse dikkatlerini kaybedebilir, strese girebilirler.

- Not tutarken düzenli olabilmesi için derslere göre ayrılmış defterler ya da dosya kağıtları ile düzenlenmiş klasörler tutabilirler.

- Öğrendiklerini zihin haritaları çıkararak pekiştirebilirler.

- El kartları hazırlanabilir: hatırlatıcı özet bilgilerin yer aldığı kağıtlar, formül kartları vb. oluşturulabilir. Bu kartlara derslerden, sınavlardan önce göz atarak hatırlamak kolaylaştırılabilir.

- Günlük, haftalık, aylık planlar çıkartabilir, yapılacaklar listesi hazırlayabilir, derslere ya da diğer görevlere göre üzerindeki işleri sınıflandırabilirler. Böylece hem daha kolay hatırlar hem de zihinlerindeki karmaşayı somutlaştırmış olurlar.

- İşitsel hafızaları zayıftır, dinledikleri şarkıları, duydukları isimleri hatırlamakta zorlanırlar. Ancak okudukları kitapları, izledikleri filmleri kolay kolay unutmazlar.

- Dağınık, düzensiz ortamlarda çalışamaz, huzursuz olurlar.
- Sınıf içerisinde verimli çalışabilmeleri için kendisi gibi düzenli kişilerle oturtulabilirler. Evde çalışma ortamlarındaki düzene müdahale edilmemelidir.
- Bu öğrencilerin etkili öğrenebilmesi için öğrenme içerikleri sunumlar, videolar, görsellerle zenginleştirilmeli, derste not almasına imkan verilmeli ya da mümkünse derslerde takip edebilecekleri basılı dokümanlar paylaşılmalıdır.

2- İşitsel-Duyusal Öğrenme Stili

Dinleyerek, konuşarak, iletişim kurarak öğrenmenin daha kalıcı olduğu öğrenme stilidir. Bu öğrenme stilindeki bireyler grup çalışmalarına daha yatkındır. Dikkatleri dağılmadan uzun süren sözlü anlatımları dinleyebilirler. Görsel öğrenme stili baskın olan bir birey bir filmi anımsarken zihninde sahneler canlanırken, işitsel öğrenme stili daha belirgin olan bir kişi filmde replikleri anımsar. İşitsel uyarıların eşlik ettiği öğrenme ortamı bu kişiler için daha uygundur. Örneğin; öğretmenin ders anlatımı sırasında yaptığı tonlama ve vurgular bu kişilerin anlatılan konuyu hatırlamasını daha da kolaylaştırır.

İşitsel-Duyusal Öğrenme Stilinde Verimli Ders Çalışma Nasıl Olmalı?

- Bu gruptaki bireyler, konuşmayı severler ve grup ile çalışırken daha kolay öğrenebilirler.
- Öğrendiklerini pekiştirmek için kendilerine ve başkalarına sesli olarak öğrendiklerini tekrar anlatabilirler.
- Anlatacak biri olmadığında ayna karşısında kendilerine anlatabilir ya da kendi seslerini kaydedip ses kayıtlarını dinleyerek öğrenebilirler. İzin verilirse derslerde de tekrar dinlemek için kayıt alabilirler.
- Konuşma üzerine olan mesleklerde daha başarılıdırlar. İyi bir konuşmacı, anlatıcı, spiker, sunucu olabilirler.
- Okuyarak öğrenmek zorunda kaldıklarında dudaklarını oynatarak ve alçak sesle mırıldanarak daha rahat öğrenebilirler.

- Görsel içerikler ya da yazılar onlar için sıkıcıdır ve hatırlamaları daha zordur.

- Vurgu ve tonlamalarla yapılan anlatımları çok daha rahat hatırlarlar.

- Uzun süren diyalogları sıkılmadan takip edebilir ve hatırlayabilirler.

- Görsel öğrenme stili baskın olan bireylere göre yazım kurallarında hataya açıktır ve yeterince dikkat etmezler. Onlar için doğru telaffuz, doğru yazmaktan daha değerlidir.

- Öğrendiklerini pekiştirmek ve kolay hatırlamak için işitsel düzenlemeler yapabilirler. Örneğin; öğrenmekte zorlandıkları konuları, tarih, isim, yer bilgisi gibi akılda kalmayan ince detayları bir melodi eşliğinde şarkı sözü mırıldanır gibi sesli olarak söyleyebilir ve bu şekilde tekrar edebilirler.

- Etkili öğrenmek için kendisi gibi işitsel bir arkadaşı ile grup olabilir birbirlerine sesli anlatım yapabilirler.

- Bu kişilerin konuşarak ve dinleyerek yabancı dil öğrenmesi çok daha kolaydır.

İşitsel Öğrenen Gençlerin öğrenmelerini ve hatırlamalarını kolaylaştırmak için:

- Ders çalışmak için sessiz bir ortam oluşturulmalıdır.

- Konular tekrar edilirken yüksek sesle okunmalıdır.

- Problem çözerken akıldan geçenler sesli olarak anlatılmalıdır.

- Panel ve seminerlere katılım sağlanmalıdır.

- Anlatırken de iyi öğrendiklerinden, çalışırken anlatım yöntemi kullanılabilir.

- Öğrenmeyi kolaylaştırmak için çalışma grupları oluşturulabilir ya da bir çalışma arkadaşı bulunabilir.

- Öğrenilmesi gereken materyal şarkılara dönüştürülüp ve yüksek sesle söylenebilir.

3. Dokunsal (Kinestetik) Öğrenme Stili

Dokunsal (kinestetik) öğrenme stiline sahip bireylerin ebeveyni ya da öğretmeni olmak çokta kolay değildir. Hatta bu öğrencilerle birlikte ders alan işitsel ve görseller için de beraber çalışmak çok kolay değildir. Çünkü onlar görerek ya da dinleyerek değil en iyi öğreneceği şeyi uygulayarak öğrenirler. Uzun süre hareket etmeden duramazlar. Sınıf içinde bir ders süresi boyunca masa başı oturup tek bir anlatıcıya odaklanmak onlar için çok zordur. Elleri sürekli bir şeylerle meşgul olsun isterler ya da sık sık tahtaya kalkmak, çöp atmaya gitmek, yerinde kımıldanmak gibi fiziksel hareket ihtiyacı duyarlar. Bu da diğerlerinin ve öğretmenin dikkatini dağıtabilir. Aileler ise çocuklarının odaklanamadığını, ders çalışmalarının çok verimsiz olduğunu düşünebilir.

Dokunsal (Kinestetik) Öğrenme Stilinde Verimli Ders Çalışma Nasıl Olmalı?

- Hareket etmek öğrenebilmeleri için gereklidir. Dikkatlerini hareket halindeyken daha iyi toparlarlar.
- Öğretmen ve ailelerin çok hoşuna gitmese de öğrencinin daha kalıcı şekilde bilgiyi edinebilmesi için öğrenme sırasında hareket etmesine müsaade edilmelidir.
- Dikkat süreleri işitsel ve görsellere göre daha kısadır. Bu öğrenciler ders çalışırken daha sık mola vermelidir.
- Okurken çabuk sıkılır ve sayfaları hızlıca atlayabilirler. Öğrenmek için motive olabilmesi için proje üretmesi istenebilir. Bir şey üretmesi gerektiğinde layığı ile yapabilmek için daha verimli okuma ve araştırma ihtiyacı duyacaktır.
- Mümkünse öğrendiklerini uygulayabilecekleri fırsatlar tanınmalıdır. Örneğin; matematiği daha iyi öğrenebilmek için market harcamalarına, evin aylık gelir-gider hesaplarına dahil olarak pratik yapabilirler. Tarih derslerini tarihi mekanları dolaşarak öğrenebilir, coğrafya dersleri için bitki yetiştirme, doğa gezilerine katılma, coğrafi araştırmalara katılma, kulüp etkinliklerinde bulunma gibi aktif olarak öğreneceği faaliyetlerde bulunabilir.
- Bu çocuklar öğrenirken uygular ya da hareket ederlerse daha kolay hatırlarlar. Örneğin spor yaparken dinlediği bir dersi daha kolay hatırlayabilir. Çıkardığı ders notlarını odasında yürüyerek tekrar edebilir. Egzersiz yaparken ses kayıtları dinleyebilir. Ya da öğrendiklerini günlük hayatla birleştirerek pekiştirebilir.

- Dinlerken konuşulanların kısa ve doğrudan olmasını isterler. Kendileri de uzun cümleler kurmaktan hoşlanmaz.

- Yazım dili de diksiyonları da onlar için çok öncelikli değildir. Ancak yaptıkları bir uygulamanın hatasız, kusursuz olmasını isterler.
- Oturarak çalışmaları gerektiğinde ellerine meşgul olabilecekleri oyun hamuru, stres topu gibi materyaller verilebilir.
- Tiyatral şekilde anlatılan dersler, oyunlaştırılmış dersler, laboratuvar ortamında işlenen konular kinestetik öğrenme stiline sahip bireylerin öğrenmesini kolaylaştırır.

Kinestetik – Dokunsal Öğrenen Çocukların öğrenmelerini ve hatırlamalarını kolaylaştırmak için;

- Çalışırken kendi istedikleri yerde ve şekilde çalışmalarına izin verilmelidir.
- Çalışırken hareket etmeleri kısıtlanmamalıdır.
- Ellerini kullanabileceği çalışmalar yapılmalıdır.
- Derse konsantre olabilmeleri için ön sıralarda oturtulmalıdırlar.
- Laboratuvar çalışmaları için fazladan zaman ayrılmalı, evde deneyler yapmaları için izin verilmelidir.
- Konu ile ilgili müze, tarihi yerler gibi yaşayarak öğrenebileceği mekânlar ziyaret edilmelidir.
- Bir şeyler anlatacakları zaman ayağa kalkma ve tüm vücudunu kullanarak anlatabilme özgürlüğüne sahip olmalıdırlar.
- Sözcükleri ya da sözel bilgileri öğrenirken kuma yazdırma yöntemi uygulanabilir.
- Çalışırken elinde kitap ya da kartlarla ileri geri yürüyebilir, yüksek sesle okuyabilirler.

KAYNAKÇA

- <https://gelisim.terakki.org.tr/ogrenme-stilleri/>
- <http://www.guvenilircocuk.com/hikayeler/83/isitsel-ogrenme-stili.html>
- <https://egitimkocu.co/gorsel-ogrenme-stili/>
- <https://www.atabey.k12.tr/ortaokul/ortaokul-rehberlik/ogrenme-stilleri/atabeyde-ogrenme-stilleri>
- <https://www.abrojeyonetimi.com/7-ogrenme-stilinden-hangisine-sahipsiniz/>
- https://usakaol.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/64/01/240828/dosyalar/2021_07/09200858_4-5_OYrenme_stilleri.pdf